

kor kezdődött a felolvasó ülés a vármegyeház szép nagy termében, melyet zsufolásig megtöltött az előkelő közönség. Szamosi János magvas elnöki megnyitójában a vidéki felolvasások czélját és szükségességét fejtegetvén, meleg hangon emlékezett meg Medgyes Lajos érdemeiről. Majd Versényi titkár felolvasta Bethlen Pál gróf főispán üdvözlő táviratát.

Márki Sándor r. tag, vonzó, érdekes előadást tartott Szent-Lászlóról, a vármegye patronusáról, mint a vallásos alapokon nyugvó igaz magyarság typusáról. Bene Ferencz vendég elszavalta *Medgyes Lajos emlékezete* című lendületes költeményét. Kovács Dezső r. tag *Nemes Buga Jakab* czímen meleg hangú színes rajzot olvasott fel a kurucz világból. Végre Csengeri János alelnök felolvasta Apáthy István r. tag *Világbéke* című erővel teljes költeményét.

Imen az ev. ref. papi lak elé vonult a közönség, hol már nagy tömeg várakozott. A polgári fuvózenekar eljátszotta a Hymnust. Utána ugyanezt énekelte a főgymn. ifjúsági énekkar, Szabó György tanár vezetésével.

Versényi György, az Erdélyi Irodalmi Társaság titkára a társaság nevében ünnepi beszédet mondott, mely alatt a lepel lehullott a Gerstenbrein Tamás kolozsvári mester készítette szép emléktábláról. Szilágyi Albert polgármester szép beszéd kíséretében átadta az ev. ref. egyház gondozásába s Vékony Ferencz egyházi gondnok meghatott szavakkal vette át. Mire a főgymn. ifjúság hazafias éneke következett. A közönség mélyen meghatva vett részt e szép ünnepen. Délben közebéd volt a Hungaria-szállóban, hol lelkes pohárköszöntések hangzottak.

Dés város közönsége feledhetetlen szép ünnepnek volt tanúja. Az Irodalmi Társaság tagjai kedves emlékekkel tértek haza, s azzal a megszilárdult tudattal, hogy a vidéki felolvasások valóban hatékonyak, üdvösek.

—i.

A marosvásárhelyi szabók számadáskönyveinek krónikás-adatai.

A marosvásárhelyi szabó-czéh 1603-tól kezdődő számadáskönyveiből ismeretesek már a czéh poharaira s N. Szabó Ferenczre, a krónikásra vonatkozó adatok. Ezeken kívül azonban a kiadásokkal kapcsolatban néhány történelmi érdekességű följegyzést találunk, a melyek részben N. Szabó Ferencz és Enyedi Lakatos Márton krónikájához is kiegészítő vagy ellenőrző adatokat szolgáltatnak. Két könyvben vannak. Egyik a czéh 1603.-tól 1632.-ig terjedő vegyes számadáskönyve, a melybe a bevételeket és kiadásokat még együtt írták be, a másik az a külön kiadáskönyv, a melyet 1635.-től 1799.-ig használtak. A külön lapszámmal jelölt adatok 1629.-ig az első könyvből, 1637. után a másodikból valók.

1605. Item az mikor Kendi István beszálta az hajdu-haddal,¹ Gyulali is idejőve, akkoron az míg az had itt lön minden éjjel az bástyából kelle czirkálnunk; azután 16 egy néhány éczezaka mind gyertyát égettünk. Adtunk gyertyára mindenestől fl 2 d. 33. (25 l.)

Item adtam nagyobbik Szabó Mihálynak az ezéh pénzéből kölcsön fl 20 akkor, mikor bíró uram urunkhoz kiment.² (27 l.)

1610 Bethlen Gábor itt léteben hogy ő kglmek az zászlókat csinálták, vitettek volt ő kglmek 1 vider bort, kit ő kglmek megfizettének, ki tött d. 40. (65. l.)

1620. Mivel hogy az szent Isten az mű kegyelmes urunkat Bethlen Gábert az királyságra választotta és az országok is felkiáltották az királyságra: bíró uram hagyásából lövettünk örömhirt. Lön ő kglmeknek az is akarajokkal, hogy örömökben lakozzanak. Mivelhogy Borsos Tamás uram is kívánkozik vala közinkben és ugyan közinkben is jőve, akkor az mi étket ő kglmek ide hozattak, mivel hogy vacsorára is főzetnünk kellett, költöttünk kenyérré, húsrá, tyúkra, lúdra, ahhoz való étkezserszámra, sajtra, dióra, retekre, solymokra³ fl. 1 d. 46.

Ugyan akkor hordattunk ő kglmeknek bort 11 vider, 3 ejtel bort Szabó Péter uramtól, kinek ejtelét adták d. 8. Teszen az ára fl. 6. d. 78. kit vétettünk meg az dekány uraimmal.

Az lövészszámoknak vöttünk Szabó Dávid uramtól ompolnástól 20 pénz ára faolajat. (127. l.)

1629. Item vöttünk ő felsége itt létekor az szabó mester uraim, hogy az szekér födelét csinálták uraimnak ő kglmeknek bort cup. 4, melynek az ára teszen d. 40.⁴ (192. l.)

Szent Márton nap után való szerdánaz urunk ő felsége végszűrit hordottuk fel az várba. Az mester uraim voltak ott úgy, mint 9en.

Egy peccenyét vöttünk, egy kenyeret, pereczet, bort, mely teszen in summa akkori költség d. 60.

Item az urunk ő felsége szűrei felől kelleték ezéhmester uramat harmad magával Fejérvárra küldenünk.⁵ Jártak oda egy hétig, költének lovakra s magokra fl. 2 d. 40. (199 l.)

¹ Kendi 1605. márczius 18-áról állít ki Vásárhelyen egy nyugtát a városi tanácsnak 19 köből szétosztott búzáról. „a melyet a dézmások német esászár számára az ő kglmek kastélyokban deponáltak volt.” M.-vásárhelyi városi levéltár 86. sz. V. ö. N. Szabó F. krónikájával. Erd. Tört. Adatok. I. 94.

² V. ö. N. Szabó F. krónikájával. 95—96 l.

³ Sulyom. Debreczen vidékén most is árulják s eszik.

⁴ Itt kihúzza, s kevés eltéréssel újra írva 196. oldalon.

⁵ Bethlen Gábor eladásra küldött néhány vég szűrt. 1630 febr. 19.-én Bethlen István elrendeli, hogy Borsos Tamásnak adjanak ebből a szolgálai ruházatára 4 vég szűrt, s a többbit legalsó áron 5—5 frtjával gyorsan adják el. M.-vásárhelyi levéltár 179 sz. — Ebben az évben N. Szabó Ferencz volt a ezéhmester. Kiküldetését említi krónikája a 142. lapon.

1637. 26 Septembris Berkeszi Szabó Mihályt küldöttük el nyolezad magával Fejérvárra, urunk parancsolatjára. Adtunk költséget az útravalót d. 50. (14 l.)

1641. Item die 6 Februarii az egész városbeli ezéhoknak parancsolván bíró uram urunk ő nagysága parancsolatjából, vadászásra hogy kimenjenek, akkoron mi is ezéhul oda fáradozván estig, onnét haza jövén, vacsorára költöttünk f. 1 d. 76. (26. l.)

1648. 18. Octobris kelleték ő kglmeknek el menni Fejérvárra, mivel hogy urunk ő nagysága meghala, gyászruha csinálni, tizenketten. Adtunk ő kglmeknek az útra f. 3.

Az kik oda voltak: 1. Berkeszi Szabó Mihály. 2. Köteles Szabó János. 3. Kis Csiszár Szabó Márton. 4. Kutí Szabó Péter legényt adott. 5. Sala Szabó Tamás. 6. Beszermíni Szabó János. 7. Detki Szabó Miklós. 8. Bányai Szabó Tamás. 9. Nyirő Szabó Mihály. 10. Molnár Szabó János. 11. Kádár Szabó Márton. 12. Kádár Szabó György legényével volt. (76. l.)

1649. Mikoron urunk ő nagysága itt városunkban volt,¹ az mi élés felől írtunk, az cancellarista deák suplicalt, adtunk az diáknak d. 16.

Anno Dni. 1649 die 18 Aprilis. Mikoron ő kglmek Fejérvárra voltak melni, fizetésért hozták ő kglmek haza magokat. Fizettek is ő kglmek az szekeresnek, melyet az böcsületes ezéh akaratjából az ezéhéből fizettünk meg. Voltanak tizenegyen, az kik fizettek. Egyik-egyik hatvanöt-öt pénzt adott, mely teszen in computatis f. 7. d. 75. (80. l.)

1651. Item die 3 Januarii az böcsületes szabó-ezéh ex communi voto fizettek az szabómestereknek az ezéh pénzéből f. 6., mivel az 1648. esztendőben fejedelem dolgára Fejérvárra kényszerítették volt menni köntösök készítésére nro 12. Azért hogy ott az fejedelem semmit sem fizetett, munkájokat nem akarván semmissé tenni, az tanácsot is megsuplicálván, adott az böcsületes tanács hat forintot.² (87. l.)

1652. Item mikoron urunk ő nagysága szabó mestereket kéréte Rammótra az darabantok ruházatjára, vöttünk két font sajtót, ismét két font szalonnát d. 40. (94. l.)

1659. Item ³adtunk az csapai szekeresnek, hogy haza hozta szabó mester uraiméket, az kik Ranótra voltak melni az darabontoknak f. 1. d. 75.

1660. Item die 18. Junii Barcsai Gáspár ide városunkban jövén ⁴törökökkel, az brassai hadnagytól őrzöket kelletett kérnünk,

¹ A feljegyzés márcz. 19. és ápr. 18. közt történt.

² A szabó mesterek ezek voltak: az 1648-i, fennebbi névsor.

³ Május 11. után.

⁴ Barcsay Ákos jun. 7-én Lónyáról keltezett levelében tudatja a várost, hogy öcsését Gáspárt küldi oda s meghagyja, hogy vele „mindenben egyet-

hogy oltalmazzák az jégvermet az törököktől, melyért gazdálkodnunk kellett kglmetek akaratjából mind az hadnagynak s mind penég az darabontoknak bárány ezémerekkel, kenyerekkel, borral is az hadnagynak; noha bíró uram is adott kenyeret, de avval félig sem érték. Egy-egy kenyeret ekkor vöttünk negyven-negyven pénzen. Omnibus computatis facit ez napi költség f. 1. d. 16.

Item die 19. Junii másodnapon ismét gazdálkodnunk kellett az jégveremőrzőknek délebedre. Sajtót, hagymát vöttünk d. 7.

Ekkor is az bíró uram adta kenyérrrel meg nem érték. Egy fél kenyeret vöttünk d. 18. (136—137. l.)

1663. Eodem die¹ asszonyunk ő nagysága ideérkezvén városunkban, az ő nagysága trombitási meglátogatván bennünket muzsikákkal, az ő nga méltóságos tekintetiért adtunk nekik az b. czéh parancsolatjára f. 1. (158. l.)

1665. 10. Die Augusti bíró uram ő kigyolme poronesolatjából kellett urunk bejövetelek az bástyában felmenni ez okáért, hogy löjünk. Akkor az bástyában hozattunk 4 kupa bort. Kupája volt tíz pénzen d. 10. (167. l.)

1704. Anno 1704-ben mensis Maji adtunk az Teleki Mihály uram parancsolatjára az czéh porából egy hét vidres átalaggal, szakadékokat vasból numero 2 száz 34-gyet.

Adtunk kanótot egy véggel Szen-Pálhoz, bíró uram parancsolatjából.

Mensis Maji az lakatosokkal mielttetenek az puskákon, az kiket Kaszás Pál elvitetett. Adtunk az lakatosoknak d. 40, érezet vettünk d. 18, egy koleseért, puskához való d. 12. (351. l.)

Kaszás Pál küldött munkát az mesteremberekre dolmánt, nadrágot. Azokhoz vettünk ezérnát d. 44, vásznat d. 30, sinort d. 60, gombot d. 35, . . . p. driot d. 12, bort két kupával az szabónak d. 24.

Az németektől mikoron elszedték az fegyvereket, az melegen, az utezán sütköztenek az czéhok.² Kivánták ő kglmek, hogy egy ital bort, kenyeret hozassunk ő kglmeknek, melynek az ára teszen f. 1. d. 40. (352. l.)

1705. Die 28 Martii az consilium és az bíró uram poronesolatjából kívántotott Szent-Pálra menni az becsületes czéhnek, holmi rabokat felkiszíri. Kellett fáradtságokért gazdálkodnunk. Hozattunk kenyeret, túrót, den. 36; bort is hozattunk kup. 22. Teszen az ára fl. 3 d. 30, lévén az bornak kupája 15 pénzen.

Die 8 Maji Roth general hajdúi számára csinálván bizonyos

értsenek". (A városi levéltár 277. csomójából.) V. ö. Enyedi Lakatos Márton emlékezetnek könyve. Erd. Muz. 1901. 453. l.

¹ November 15. Akkor volt a Berkeszi Szabó Márton „mester asztali lakása”.

² Június 8. és szept. 1. közötti bejegyzés.